

MEDYA ÖZGÜRLÜĞÜ, SİYASAL BİLGİ VE KATILIM*

Peter T. LEESON**

Nazmiye GÜVEYİ***

ÖZET

Bilindiği üzere demokrasi, yüksek seçmen katılımı ile doğru orantılı olarak güçlenmektedir. Seçmen katılımı ise değişik faktörlerden etkilenmektedir. Çalışmada değinildiği üzere, medyanın katılıma olan etkisi, medya özgürlüğüne bağlı bir seyir izlemektedir. Medya özgürlüğü ise devletin medya üzerindeki etkisi çerçevesinde tahlil edilebilecek olan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmada yazar; medya özgürlüğü, siyasal bilgi ve katılım arasındaki ilişkiyi irdelemektedir. Bu çerçevede çalışma, ampirik bir yaklaşımla, medya özgürlüğünün etkin bir demokrasi açısından sahip olduğu kritik önemi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma söz konusu amacına; sayısal hesaplamalar, şekiller ve tablolar gibi objektifliği destekleyici argümanlar ile ulaşma yöntemini benimsemektedir. Bu özelliği ise çalışmanın bilimselliğini müspet bir biçimde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya, medya özgürlüğü, siyasal bilgi, katılım, demokrasi.

MEDIA FREEDOM, POLITICAL KNOWLEDGE, AND PARTICIPATION

ABSTRACT

As it's known, democracy gains power in direct proportion to high voter turnout. Voter turnout is affected by varied factors. As it referred in the study, the effect of media on participation is tied to media freedom. Media freedom is an event which can be analysed within the scope of the effect of the government on the media. In the study writer examines the relationship between media freedom, political knowledge and participation. In this context the study aims to propound the critical importance of media freedom for an effective democracy. The study adopts to achieve this goal by using some arguments which supports the objectivity like numerical calculations, figures and tables. This property has a positive effect on the study to be scientific.

Keywords: Media, media freedom, political knowledge, participation, democracy.

* Peter T. Leeson, "Media Freedom, Political Knowledge, and Participation", **Journal of Economic Perspectives**, Volume 22, Number 2, Spring 2008, pp. 155–169.

** Prof., Kapitalizm alanında BB&T Profesörü, George Mason Üniversitesi, Fairfax, Virginia, (pleeson@gmu.edu).

*** Çeviren Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı, (nazmiye.guveyi@deu.edu.tr).

Alexis de Tocqueville ([1835-1840] 1988, s. 517) tarafından belirtildiği üzere “Aynı düşünceyi aynı anda bin okuyucunun önüne sadece bir gazete getirebilir.” Yirmi birinci yüzyılda benzer bir iddia dünya genelinde milyonlarca izleyici ve dinleyicilere bilgi veren televizyon, radyo ve internet için de geçerlidir. Medyanın önemi göz önüne alındığında, hükümetler kendi vatandaşlarına medya tarafından sağlanan bilgi akışını kontrol etmek veya etkilemek isteyebilirler. Bu kontrol, devletlerin medya sahipliğini ulusal olarak tekelleştirmeleri suretiyle doğrudan ya da özel medya kuruluşları üzerinde mali baskı uygulayarak haberleri yönlendirmek suretiyle dolaylı olarak gerçekleştirilebilir (Leeson ve Coyne, 2005).

Bu makale medyanın hükümet kontrolüne karşı özgürlüğü ile vatandaşların siyasal bilgisi ve siyasal katılım ile seçmen katılımı arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Bu ilişkileri araştırmak için, Freedom House’un *Basın Özgürlüğü* raporu¹ ve Avrupa Komisyonu’nun Aday Ülkeler Eurobarometre araştırma verileri² ile 13 Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde medya özgürlüğünü ve vatandaşların siyasal bilgisini inceledim. Sonrasında, Dünya Değerler Araştırması’nın³ verilerini kullanarak 60 ülkede medya özgürlüğünü ve vatandaşların siyasal katılımını değerlendirdim. Son olarak, Uluslararası Demokrasi ve Seçim Yardımı Enstitüsü’nün⁴ araştırma verileri ile söz konusu aynı 60 civarında ülkede medya özgürlüğü ve seçmen katılımını araştırdım. Hükümetin medya organlarına ve altyapısına büyük bir pay sahibi olduğu, medya sektörünü daha fazla düzenlediği ve haberlerin içeriğini daha fazla kontrol ettiği yerlerde, vatandaşların politik olarak daha bilgisiz ve ilgisiz olduğunu tespit ettim. Medyanın daha az düzenlendiği ve medya sektöründe özel mülkiyetin daha fazla olduğu yerlerde, vatandaşlar politik olarak daha bilgili ve aktiftirler.

Tabii ki, medya özgürlüğünün etkilerini belirlemek için herhangi bir girişim ekonometrik güçlük çıkaracaktır. Bu makalede sunulan modeller gelir, yaş, eğitim ve demokrasi/ otokrasi de dâhil olmak üzere bir dizi faktör için kontrol edildikten sonra bile doğrudur, ancak kuşkusuz başka faktörler de önerilebilir. Ayrıca medya özgürlüğü ülkeler arasında rastgele dağıtılan bir

¹ “Freedom House’s *Freedom of the Press* report” şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

² “European Commission’s Candidate Countries Eurobarometer survey” şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

³ “World Values Survey” şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

⁴ “International Institute for Democracy and Electoral Assistance” şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

dışsal faktör değildir. Bunun yerine medya özgürlüğü; altında yatan sosyal, hukuki, siyasi ve hatta kültürel faktörleri yansıtır ve dolayısıyla bu faktörleri şekillendirmeye yardımcı olur. Bu nedensellik konularının çözümlenebilmesi için belki de uygun enstrümantal değişkenlerin hesaplanması yoluyla daha çok çalışma gerekmektedir. Bu makalede sunulan amprik modeller, bu nedenle gerektiği üzere ihtiyatla yorumlanmalıdır.

Bu makaledeki bulgular, medya özgürlüğünün etkileri üzerinde ekonomistler tarafından yapılan diğer yakın tarihli araştırmaları tamamlar niteliktedir. Örneğin, Djankov, McLiesh, Nenova ve Shleifer (2003) özel medya mülkiyetinin geliştirilmiş sosyal sonuçlarla ilişkili olduğu çıkarımında bulunmaktadır; tersine, medyanın devlete ait olduğu yerlerde ise vatandaşlar yoksul, sağlıksız ve daha kısa süreli bir yaşam geçirmektedirler. Makaledeki bulgular medya özgürlüğü ile ekonomik kalkınmayı bağlayan belirli bir kanal önermektedir. Hükümetlerin medyaya engel olduğu ülkelerde, bireyler temel siyasi konular hakkında daha az bilgiye sahip olmakta ve siyasete daha az dâhil olmaktadır. Politik olarak bilgisiz ve ilgisiz kişiler siyasi olaylar hakkında yeteri kadar bilgiye sahip değildirler ya da kendi çıkarını düşünen politikacıların faaliyetlerini denetlemek ya da etkili bir biçimde cezalandırmak bağlamında yeterli siyasi katılımında bulunmamaktadırlar. Politikacılar hesap verilebilirlik açısından seçmenlere karşı sorumsuz olduklarında, politikacıların şahsi faydalarına yönelik politikalar izlenmeleri kuvvetle muhtemeldir ki bu durum daha düşük bir gelişmişlik düzeyine neden olmaktadır.

Bu makale medya özgürlüğü ile siyasal bilgi ve siyasal katılım ile seçmen katılımı arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk çalışma olmasına rağmen; diğer yakın tarihli araştırmalar başka açılardan bu bağlantılardan bazılarını göz önüne almaktadır. Araştırmanın bir bölümü medya kaynaklı bilginin seçmen bilgilendirilmesindeki rolünü tartışmıştır (Coyne ve Leeson, 2004; Stromberg, 2004; Besley ve Burgess, 2002; Besley ve Prat, 2006; Mueller 1992; Sen, 1984, 1999). Örneğin Synder ve Stromberg (2004) daha fazla medya ilgisinin bir sonucu olarak seçmenlerin siyasal açıdan daha iyi bir şekilde bilgilendirildiği yerlerde, politikacıların seçmen istekleri konusunda daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşmaktadır. Yine, de Tocqueville (1835-1840, s. 518) söz konusu sorunları öngörürcesine şu şekilde yazmaktadır: “Bir gazetenin birçok erkek için sadece ortak bir plan önermesi mümkün değildir; onlara kendileri için düşündükleri ortak planların yürütülmesini sağlamaktadır.” Çalışmanın bir başka aşaması, televizyon ve oylama arasındaki ilişkiyi değerlendirmektedir. Örneğin Gentzkow (2006), televizyon tüketiminin seçmen katılımı üzerindeki

etkisi ile ilgili olarak son derece ilginç bir inceleme ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, Althaus ve Trautman (2004), televizyon pazar büyüklüğünün seçmen katılımı üzerindeki etkisini araştırmaktadır. Diğer araştırmalar basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Örneğin, Ahrend (2002) ve Brutti ile Weder (2003) yüksek basın özgürlüğünün düşük yolsuzluk ile ilişkili olduğunu tespit etmektedirler.

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Bilgi

Post sosyalist dünyanın son geçiş deneyimi, medya özgürlüğü ve siyasal bilgi arasındaki bağlantıyı incelemek için mükemmel bir zemin sağlamaktadır. 1991 yılından bu yana, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri hükümetin medya ile ilişkisi açısından farklı yönlerde hareket etmiştir. Polonya gibi bazı ülkeler, daha öncesinde devlet elinde bulunan medya dâhil, kendi ekonomilerinin önemli bir bölümünü liberalleştirmiştir. Romanya gibi diğer ülkeler ise, nispeten daha az serbestleşmiştir. Buralarda medya, büyük ölçüde hükümetin kontrolü altındadır. Söz konusu farklı yollar medya özgürlüğü ve vatandaşların siyasal bilgisi arasındaki ilişkiyi irdelemek için ilginç bir çeşitlilik oluşturmaktadır.

Aday Ülkeler Eurobarometre (2004) araştırma verileri, Orta ve Doğu Avrupalıların sahip olduğu siyasal bilgi hakkında önemli bir istihbarat sağlamaktadır. Ekim ve Kasım 2003'te, söz konusu araştırma verileri Avrupa Birliği (AB)'nin dokuz temel siyasi gerçekleri üzerinde aşağıdaki AB'ne aday ülkelerdeki 12.000'den fazla vatandaşı sorgulamıştır: Bulgaristan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Macaristan, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Türkiye. Avrupa Birliği'ne üye olma amacı güden AB'ne aday ülkeler, Avrupa Komisyonu'nun tavsiyesi üzerine, resmi adaylığa terfi etmektedir.

Bu ülkelerde gerçekleştirilen doğru-veya-yanlış şeklindeki soruların tam listesi aşağıdaki gibidir (doğru cevap parantez içinde): 1) AB 15 ülkeden oluşturulmuştur (Doğru); 2) Avrupa Topluluğu I. Dünya Savaşı'ndan sonra oluşturulmuştur (Yanlış); 3) Avrupa bayrağı sarı yıldızlar ile parlak mavidir (Doğru); 4) Avrupa'nın bayrağı üzerinde 15 yıldız vardır (Yanlış); 5) AB'nin Genel Merkezi Brüksel, Strazburg ve Lüksemburg'dadır (Doğru); 6) Avrupa Parlamentosu üyeleri AB vatandaşları tarafından doğrudan seçilir (Doğru); 7) Tüm vatandaşlar tarafından doğrudan seçilen bir AB Başkanı vardır (Yanlış); 8) AB'nin kendi marşı vardır (Doğru); 9) AB ülkeleri arasında sınır yoktur (Doğru).

Avrupa Birliği'ne üyelik adaylığı, söz konusu ülkeler için önemlidir. Buradan hareketle, şayet medya özgürlüğü vatandaşların siyasal bilgisiyle

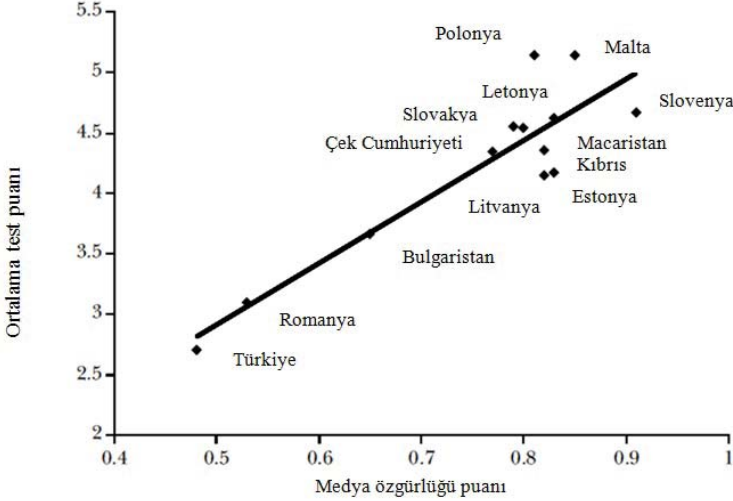
bağlantılıysa, Avrupa Birliği ile ilgili sorular bakılması gereken iyi bir yer olarak nitelendirilebilmektedir. Bununla beraber, pan-Avrupa konuları tamamen yerel olanlardan biraz farklı olsa da; yerel düzeyde politikaların şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. AB'ne aday ülkelerdeki vatandaşların Avrupa Birliği'nin temel siyasi gerçekleri hakkındaki bilgilerini ölçmek, bu bağlamda Eurobarometre testi ile doğrudan ölçülemeyecek olan vatandaşların politik bilgileri ile muhtemel vekillerin daha yerel nitelikteki siyasi konular hakkındaki bilgilerinin önemli bir bölümünü ölçmektedir. Ayrıca Avrupa Birliği ile ilgili soruların önemli avantajı, ülkeye bakılmaksızın, doğru cevapların tüm katılımcılar için aynı olmasıdır.

Şekil 1, söz konusu ülkelerdeki basın özgürlüğü ve siyasal bilgi arasındaki açık ilişkiyi göstermektedir. Devletlerin 2003 yılında vatandaşlara karşı tanıdığı medya özgürlüğü konusunda dokuz soru ile belirlenen ortalama puanların grafiğe aktarılması amacıyla Freedom House'un (2004) uluslararası *Basın Özgürlüğü* raporundaki medya özgürlüğü verileri ve Eurobarometre (2004) araştırmasından elde edilen siyasal bilgi verileri kullanılmaktadır. Bu ilişki güçlü ve müspettir. Daha özgür bir medya, siyasal açıdan daha bilgili vatandaşlar ile ilişkilidir⁵.

⁵ Sutter (2004), Shleifer ve Mullainathan (2005) ile Gentzkow ve Shapiro'nun (2006) yanı sıra yine Gentzkow ve Shapiro tarafından bu sempozyumda da keşfedilen ilginç bir soru, piyasanın yönlendirdiği hangi medyanın haberlerde birtakım yanlılığa yol açabileceğidir. Burada sunulan çeşitli temel olgusal sorular bakımından söz konusu yanlılık neredeyse asgari seviyededir. Bununla birlikte, ilginç bir biçimde Prat ve Stromberg (2005) İsviçre'de özel televizyonun piyasaya girişine cevaben, özel TV haberlerini izleyenlerin siyasal bilgisinin, yalnızca kamu televizyonu izleyenlere oranla artış göstermekte olduğunu saptamıştır. Della Vigna ve Kaplan (2006), seçmenlerin sofistike olduklarını ve ticari olarak yanlı nitelik kazanan siyasal kararlar ile ilgili haberleri ayırt ettiklerini saptamıştır.

Şekil 1

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Bilgi

Kaynaklar: Freedom House (2004) ve Eurobarometre (2004).

Söz konusu ilişkiyi daha fazla araştırmak için, en küçük kareler yöntemi regresyonlarını kullandım. Bağımlı değişkenim dokuz sorudan oluşan AB siyasi testindeki bireylerin puanlarıdır. Test dokuz soru içerdiğinden, puanlar sıfır (hiçbir sorunun doğru yanıtlanmaması) dokuz (tüm soruların doğru yanıtlanması) aralığında dağılım göstermektedir. Tüm sorular doğru-ya yanlış şeklindedir. Sadece 15 ve üzeri yaştaki vatandaşlar söz konusu siyasi teste katılmışlardır. Bir soruya “Bilmiyorum” cevabını veren katılımcılar, söz konusu soruya yanlış cevap vermiş gibi değerlendirilmiştir. Bir soruya cevap vermeyi reddetmiş olanlar toplamda 12,006 adet gözlemden oluşan veri kümesinden çıkarılmıştır. Örneklem büyüklükleri 500 olan Malta ve Kıbrıs hariç, her ülkenin örneklem büyüklüğü aşağı yukarı eşittir (yaklaşık 1,000).

Temel bağımsız değişkenim, Freedom House’un (2004) her ülke için 2003 yılındaki medya özgürlüğü puanıdır. Freedom House, medyanın hükümetten bağımsızlığı ile ilgili üç eşit ağırlıklı kategori üzerinde ülkelerin puanlarını belirlemektedir. Bu kategoriler birlikte, yeniden ölçeklendirdiğim sıfır (tamamıyla serbest olmayan) ile bir (tamamen serbest olan) arasında değişkenlik gösteren, medya özgürlüğüne ilişkin bileşik puanı oluşturmaktadır. Bu endeks üç kategoride şunları içermektedir: 1) yasalara, mevzuata, anayasal hükümlere, bir ülkede serbestçe faaliyet gösterebilecek medyanın yeteneğini

kısıtlayan veya etkinleştiren düzenlemelere bakan yasal çevre; 2) her ülkede medyanın içeriği üzerinde siyasi kontrol derecesini değerlendiren siyasi çevre (örneğin editoryal bağımsızlık, resmi veya gayri resmi sansür, gazetecilere karşı taciz ya da saldırılar gibi); ve 3) medya sahipliğinin yapısı, medya ile ilgili altyapı, bunun konsantrasyonu, bozulmanın ya da medya içindeki rüşvetin etkisi ile seçici stopaj ya da bazı medya kuruluşlarında devlet tarafından bahşedilen sübvansiyon veya diğer finansal gelir kaynaklarını içeriğinde barındıran ekonomik çevre. Bu endeksteki medyanın TV, radyo, gazete ve interneti kapsadığı kabul edilmektedir.

Romanya, hükümetin medya özgürlüğünü bastırmak için bu kanalları nasıl kullanılabileceği ile ilgili iyi bir örnek sunmaktadır. Örneğin, çok sayıda Romen medya kuruluşu hükümete olan vergi borçları nedeniyle varlıklarını sürdürebilmek adına taraflılığa yol açan bir baskı altında bulunmaktadır. Diğer kuruluşlar ayakta kalabilmek için reklam geliri elde edebilmek adına büyük ölçüde devlete bel bağlamaktadır. Romen hükümeti ayrıca lisans yoluyla medyayı düzenlemekte ve gazeteciler için dağıtım ağları gibi medya ile ilgili önemli girdileri geçmişten bu yana kontrol altında tutmaktadır.

Test puanlarını etkileyebilecek bireysel özellikleri hesaba katmak için, birtakım kontrol değişkenleri ekledim. Regresyonumdaki ilk üç kontrol değişkeni; katılımcıların geliri, yaşı ve eğitim düzeyidir. Bu değişkenlere ilişkin veri Eurobarometre (2004) araştırmasından alınmıştır. Bireysel test puanlarındaki ülkenin ortalama gelirinin etkisini kontrol etmek için ayrıca Dünya Kalkınma Göstergeleri⁶ (Dünya Bankası, 2004) verilerini kullanarak her ülkenin 2000 yılındaki kişi başına düşen gayri safi milli hasılasını kapsama dâhil ettim.

Son olarak, bireyin siyasi testteki performansını belirlemek için katkıda bulunabilecek olan, bir hükümetin ne ölçüde demokratik/ otoriter olduğu ve her hükümetin kendi vatandaşları için eğitime ayırdığı kaynak miktarı gibi, kurumsal faktörleri kontrol etmek istemekteyim. Bu amaçla, Polity IV Projesi (2003) verilerinde yer alan her bir ülkede 2000 yılındaki demokrasi/ otokrasi ölçüsünü kullandım. “Yönetim” değişkeni; -10 veya tamamen otokrasi, +10 veya tamamen demokrasi arasında değişkenlik göstermektedir ve vatandaşların alternatif politikalar ve liderleri hakkında etkili tercihlerini ifade edebildiği siyasi kurumların ve prosedürlerin varlığını veya yokluğunu ölçmektedir.

Dünya Kalkınma Göstergeleri’nden (Dünya Bankası, 2004) elde edilen, ülkelerin eğitim ile ilgili kamu harcamalarının gayri safi yurtiçi hasıladaki yüzdeliği verisini kapsama dâhil ettim. Bu veriler 2003 yılı için ya da 2003

⁶ “World Development Indicators” şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

verileri bulunmaması halinde ise verilerin mevcut olduğu en yakın yıl için geçerlidir⁷.

Tablo 1, söz konusu analizin sonuçlarını sunmaktadır. Medya özgürlüğü ve siyasal bilgi arasında geniş, pozitif ve son derece anlamlı bir ilişkinin varlığını saptadım. Medya daha az özgür olduğunda vatandaşlar daha az politik bilgiye sahip olmaktadır. Şekil 1'deki 1. sütun, düzenlenmemiş bir ilişki sunmaktadır. Örnekteki medya özgürlüğünün en yüksek seviyeden en düşük seviyeye düşmesi, siyasi bilgisizlik içinde yüzde 42'lik bir artış ile ilişkilidir. Başka bir deyişle, örnekteki en özgür medyanın en az özgür medyaya hareketi; siyasal bilgide 0,96'lık bir standart sapma düşüşü ile ilişkilidir.

Tablo 1

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Bilgi

(bağımlı değişken siyasi testteki puanlardır)

	1	2
Medya özgürlüğü	5.35*** (0.45)	4.86*** (0.65)
Gelir		0.15*** (0.01)
Kişi başına düşen GSMH		-0.01 (0.37)
Yaş		-0.08** (0.03)
Eğitim		0.05*** (0.01)
Yönetim		0.09 (0.06)
Eğitim konusundaki kamu harcamaları		-0.01 (0.12)
R ²	0.09	0.17
Gözlemler	12,006	8,323

⁷ Bu makalenin regresyonlarında kullanılan tüm değişkenlerin ayrıntılı bir listesi ve bu değişkenlerin kaynakları için makaledeki çevrim içi Ek 2'ye bkz. <<http://www.e-jep.org>> adresi kullanılabilir. Orada aynı zamanda bu çalışmada sunulan alternatif özelliklere ve alternatif veri kaynaklarına özellikle duyarlı olmayan sonuçları gösteren bir dizi regresyonlar içeren Ek 1'i de bulabilirsiniz.

Notlar: “Yönetim”, daha fazla aleniyet anlamına gelen yüksek puanları ile demokrasi/ otokrasinin bir göstergesidir. Regresyonlar (gerilemeler) sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için çevrim içi Ek 2’ye bkz. <<http://www.e-jep.org>>. Malta, Polity IV veri kümesi içinde yer almaması nedeniyle bu tabloda sadece 1. sütunda yer almaktadır.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo 1’in 2. sütunundaki denetimleri eklediğimizde, söz konusu ilişki benzerdir. Katılımcının geliri, yaşı, eğitimi, her hükümetin ne ölçüde demokratik/otokratik olduğu (“Yönetim” değişkeni), her ülkenin ortalama geliri ve her hükümetin kamu eğitimine ne kadar harcadığı kontrol edildikten sonra örnekteki medyanın en özgür olduğu ülkeden medyanın en az özgür olduğu ülkeye düşüş; siyasi bilgisizlik içinde yüzde 37’lik bir artış ile ilişkilidir. Bu, siyasal bilgide 0,83’lük bir standart sapma düşüşünü göstermektedir. Farklı bir açıdan, örnekteki medya özgürlüğünün en üst seviyeden en alt seviyeye düşüşü, ortalama (4,56/9≈) yüzde 51’lik bir test puanından ortalama (2,86/9≈) yüzde 32’lik bir test puanına düşüş anlamına gelmektedir⁸.

2. sütundaki diğer önemli değişkenler beklenen işaretlere sahiptir. Örneğin, yüksek bireysel gelir ve daha fazla eğitim; yüksek test puanları ile ilişkilidir. Teste tabi tutulan gençler önemli ölçüde daha iyi puan almaktadır. Bu yapı muhtemelen teste tabi tutulan yaşlılardan ziyade AB üyeliğinin gelecekleri üzerinde daha güçlü etkisi bulunması nedeniyle gençlerin AB ile ilgili konularda daha büyük ilgi sahibi olmaları sebebiyle ortaya çıkabilmektedir.

⁸ Siyasi test yapıldığı sırada örnekteki tüm ülkeler AB’ne aday olmasına rağmen; sadece bir tanesi, Türkiye, henüz tam üye değildir. Testin uygulandığı 2003 yılında Türk vatandaşlarının AB üyesi olma ihtimali konusunda düşük bir beklenti içerisinde olmalarını ve bu yüzden temel AB siyasi olgularına dair bilgisiz olduklarını mantiken kabul etmek mümkündür. Böylece, Şekil 1’de Türkiye en düşük test ve en düşük medya özgürlüğü puanına sahip olmasına rağmen, düşük test puanı basın özgürlüğünün azlığından ziyade belki de vatandaşlarının üyeliği kazanma konusundaki düşük beklentilerinden kaynaklanan Avrupa Birliği hakkındaki bilgiye olan nispi ilgisizliğe atfedilebilir. Bunu kontrol etmek için, örnekten Türkiye hariç 2. sütundaki gerilemeyi yeniden göstermekteyim. “Medya özgürlüğü” konulu katsayı; pozitif, benzer büyüklükte ve önemli kalmaktadır. Düşük medya özgürlüğü ve test puanları ile örnekteki 3 ülke –Türkiye, Romanya ve Bulgaristan- hariç tutulursa “Medya Özgürlüğü” konulu katsayı pozitif kalmakta ve daha büyük gelişmektedir ve fakat önemsiz hale gelmektedir. Buraya kadar neredeyse gözlemlerimin dörtte birini hariç tuttuğum için, bu sonuç şaşırtıcı değildir.

“Eğitim kamu harcamaları” katsayısı negatiftir; fakat “Kişi başına düşen gayri safi milli hasıla” için olduğu gibi küçük ve önemsizdir. Yalnız “eğitim kamu harcamaları” ve “kişi başına düşen GSMH” değişkenleri test puanı ile olumlu bir şekilde ilişkili bulunmuştur. Bunlar medya özgürlüğünün “eğitim kamu harcamaları” ve “kişi başına düşen GSMH” değişkenleri ile birlikte “medya özgürlüğü” değişkenini kapsayan bir kısmının etkisini ortaya koyuyor görünse dahi sonraki iki değişkeni anlamsız kılmaktadır.

Bu sonuçlar medya özgürlüğü ve siyasal bilgi arasında önemli bir ilişkiyi işaret ederken, bunların yorumlanmaları konusunda dikkatli olunması gerekmektedir. Bunlar sadece bir tek kesite dayanmaktadır ve bireylerin test performansına katkıda bulunabilecek bir dizi önemli değişkeni içermeyebilmektedir ve enstrümantal değişkenler olmaksızın bunlarla nedenselliğin kurulabilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte burada bulunan güçlü bir ilişki, medya özgürlüğünün vatandaşların siyasi bilgisini etkileyen önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Katılım

Medya özgürlüğü ve siyasal katılım arasındaki ilişkiyi araştırarak medya özgürlüğü ve vatandaşların siyasi bilgisini bağlayan kanal için ek destek aradım. Destek için buraya bakma sebebim: kaynakların oldukça büyük bir kısmının; vatandaşların siyasi bilgisinin daha az olduğu yerlerde kişilerin siyasi olarak daha az etkin olduklarını doğrulamasıdır. Kişiler daha bilgili olduklarında, siyasi alana daha fazla katılmaktadırlar (güncel bir örnek için bkz. Prat ve Stromberg, 2005 ve bu kaynakta atıf yapılan daha eski makaleler). Bu yapı sezgisel algılaya yol açmaktadır. Nerede siyasal bilgi düşük ise -örneğin medya özgürlüğünün yeterli olmaması nedeniyle- siyasal katılımın değeri de düşüktür. Yetersiz siyasal bilgi ile vatandaşlar, kendilerine (kendi kişisel çıkarlarına)⁹ hizmet eden siyasetçileri etkili bir şekilde izleyemez ve cezalandıramazlar. Böyle bir ortamda siyasal katılım az fayda ile yüksek maliyete yol açar. Sonuç düşük siyasal aktiflik olacaktır. Medya özgürlüğünün yetersizliği anlamlı bir şekilde siyasal bilgisizlik ile ilişkili olduğundan aynı zamanda politik ilgisizlik ile de ilişkili olmalıdır.

Bu şablonun tutup tutmadığını ortaya çıkarmak için, dört siyasal katılım ölçütüne baktım: dilekçe verme konusunda bireyin ifade edilmiş istekliliği, yasal gösterilere katılmak, resmi olmayan greve katılmak ve protesto olarak binaları işgal etmek (ya da bireyin bunları yaptığına dair ifade

⁹ Çevirenin notu.

olunan geçmişi). Bu veriler 1999 ve 2002 yılları arasında siyasal katılımın düzeyi hakkında 65 ülkeden, 18 ve üzeri yaşta yaklaşık 90,000 katılımcının sorgulanması neticesinde elde edilen Dünya Değerler Araştırması'ndan (2005) elde edilmiştir. 61 ülkeden 80,000'den fazla katılımcının yer aldığı bir örnekleme baz alarak medya özgürlüğü ile ilgili hiçbir önlem almayan ülkeleri eledim¹⁰.

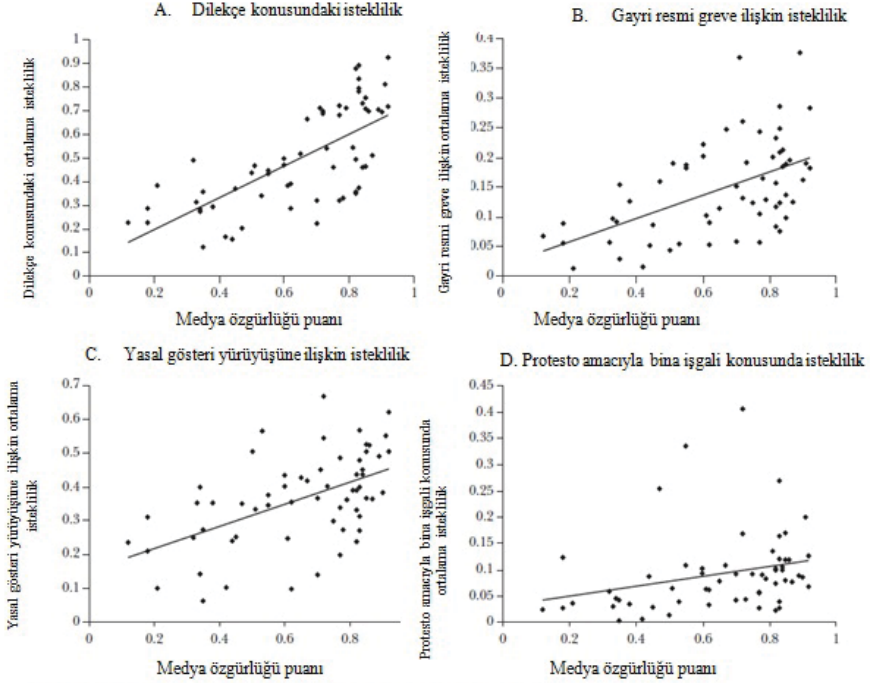
Şekil 2 a-d; bireylerin yukarıda belirtilen her bir siyasal faaliyet ile ilgili olan ortalama istekliliği kullanılmak suretiyle her bir ülkede medya özgürlüğü ile siyasal katılım arasındaki açık ilişkiyi göstermektedir. Siyasal katılım ile ilgili tüm ölçütler için medya özgürlüğü ile olan ilişki açıkça olumludur. Daha özgür bir medya; dilekçe vermek, yasal gösterilere katılmak, gayri resmi greve katılmak ve protesto olarak binaları işgal etmek konularında daha büyük isteklilik ile ilişkilidir¹¹.

¹⁰ Söz konusu ülkeler şunlardır: Arnavutluk, Cezayir, Arjantin, Avusturya, Bangladeş, Belçika, Bosna, Bulgaristan, Beyaz Rusya, Kanada, Şili, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Mısır, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, Hindistan, Endonezya, İrlanda, İsrail, İtalya, Japonya, Ürdün, Kore, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Meksika, Karadağ, Hollanda, Nijerya, Pakistan, Peru, Filipinler, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, Sırbistan, Singapur, Slovakya, Slovenya, Güney Afrika, İspanya, İsveç, Tanzania, Türkiye, Uganda, Ukrayna, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, Venezuela, Vietnam ve Zimbabve. Dünya Değerler Araştırması - Güney Afrika, Mısır ve Türkiye hariç sırasıyla 3.000, 3.000 ve 3.401 katılımcıya anket yapılmıştır - her ülkede yaklaşık 1.000 katılımcıya uygulanmıştır.

¹¹ Medya özgürlüğü hesap verilebilirliğin diğer boyutları bakımından da önemli görülebilir. Van Belle, Rioux ve Potter (2004) bağımsız medyanın kamu yararına hizmet amacıyla atanmış bürokratların zorlanması yönündeki etkisini incelemektedir. Dyck, Volchkova ve Zingales (2006) özgür bir medyanın medya kaynaklı bilginin doğruluğunu nasıl geliştirdiğini kurumsal yönetim çerçevesinde değerlendirmektedir.

Şekil 2

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Katılımın Çeşitli Türleri

Kaynak: Freedom House (2003) ve Dünya Değerler Araştırması (2005).

Ayrıca söz konusu boyutlardaki medya özgürlüğü ve siyasal katılım arasındaki ilişkiyi araştırmak için, çeşitli olağan en küçük kareler regresyonlarını göz önünde bulundurdum. Bağımlı değişkenim bireylerin yukarıda tanımlanan dört politik aktiviteden birine yönelik katılım istekliliğidir. Söz konusu değişken, sıfır ile bir arasında değişkenlik gösterecek şekilde yeniden ölçeklendirdiğim bir dizindir. Sıfır, bir katılımcının sorudaki siyasi faaliyeti “asla yapmayacağı” anlamına gelmektedir; 0.5, katılımcının faaliyeti “yapabileceği” anlamına gelmektedir; 1, katılımcının siyasi faaliyeti “yapıyor olduğu” anlamına gelmektedir. Bu değişkenler için geçerli olan veriler Dünya Değerler Araştırması’nın (2005) 1992-2002 dalgasında vardır.

Temel bağımsız değişkenim, tekrar Freedom House’un (2003) buradaki her ülke için 2002 yılındaki medya özgürlüğü puanıdır. Aynı zamanda Dünya Kalkınma Göstergeleri’nin (Dünya Bankası, 2004) 2000 yılında kişi başına düşen gayri safi milli hasıla verilerini kullanarak her ülkenin ortalama gelirini

kontrol ettim. Tekrar Dünya Değerler Araştırması'nın (2005) verilerini kullanarak bir kişinin gelirini, yaşını ve eğitimini kontrol ettim. Benzer şekilde 2000 yılında her bir ülkede ne ölçüde demokratik/ otoriter bir hükümetin olduğunu ölçen Polity IV (Polity IV Projesi, 2003) verilerini de dâhil ettim.

Tablo 2, siyasal katılıma ilişkin sonuçlar sunmaktadır. Medya özgürlüğü ve siyasi faaliyetlerin söz konusu ölçüleri arasında tutarlı bir şekilde büyük, pozitif ve çok önemli bir ilişki keşfettim. Yukarıda tartışılan faktörler kontrol edildikten sonra, söz konusu sonuçlar biraz daha küçük ve daha az belirgin hale gelmektedir. Yine de yüzde 10 ya da daha yüksek bir düzeyde belirgin kalanı hariç olmak üzere bunlar her durumda büyüklüklerini korumaktadır. Medya daha az özgür olduğunda, vatandaşlar politik olarak daha az aktiftirler.

Örneğin medya özgürlüğü ve vatandaşların dilekçe vermek konusundaki istekliliği arasındaki ilişkiyi göz önüne alalım. Vatandaşın dilekçe verme konusundaki isteğini etkileyebilecek bireysel düzeydeki özellikleri ve ülke düzeyindeki faktörleri kontrol ettikten sonra vatandaşların dilekçe verme konusundaki istekliliğinde (0.46-0.21)/0.46) yüzde 54 oranında bir düşüşün bulunduğu medyanın en özgür olduğu ülke ile medya özgürlüğünün en düşük seviyede bulunduğu iki ülkeyi karşılaştıralım. Diğer bir deyişle bu boyuttaki bir tabloda yer alan en özgür medya ile en düşük özgürlüğe sahip medya arasındaki fark siyasi faaliyetteki 0.61'lik bir standart sapma düşüşüyle bağlantılıdır. Siyasal katılımın diğer ölçüleri, medya özgürlüğündeki düşüş ile birlikte katılım bakımından da benzer bir düşüşe sebep olmaktadır.

Tablo 2

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Katılım

	Dilekçe verme		Yasal gösteri yürüyüşüne katılma		Gayri resmi greve katılma		Bina işgali	
Medya özgürlüğü	0.68*** (0.09)	0.31** (0.13)	0.37*** (0.07)	0.20* (0.11)	0.21*** (0.03)	0.12** (0.05)	0.12*** (0.03)	0.08 (0.05)
Gelir		0.01*** (0.003)		0.005 (0.003)		0.002 (0.002)		0.002 (0.002)
Kişi başına düşen GSMH		0.11*** (0.02)		0.03 (0.02)		0.02 (0.01)		0.02 (0.01)
Yaş		-0.002 (0.007)		-0.009 (0.007)		-0.03*** (0.004)		-0.03*** (0.006)
Eğitim		0.03*** (0.004)		0.03*** (0.003)		0.01*** (0.002)		0.005** (0.002)
Yönetim		0.001 (0.004)		0.004 (0.004)		0.002 (0.002)		0.001 (0.002)
R ²	0.13	0.24	0.05	0.10	0.03	0.06	0.01	0.03
Gözlemler	81,564	66,812	81,679	66,948	78,737	64,516	77,462	63,313

Notlar: Bağımlı değişkenler üst satırda gösterilmektedir: “Dilekçe vermek”, “yasal gösterilere katılmak”, “gayri resmi greve katılmak” ve “bina işgali”. “Yönetim”, puanı yükseldikçe açıklığın arttığına işaret eden demokrasi/otokrasinin bir göstergesidir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş kuvvetli standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için çevrim içi Ek 2’ye bkz. <<http://www.e-jep.org>>.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo 2’deki diğer değişkenler umulan işaretleri taşımaktadır, yalnızca eğitim belirgin bir biçimde herkesi kapsamaktadır. Daha genç ve daha eğitilmiş vatandaşlar siyasi olarak daha aktiftirler. Yüksek gelir, kişi başına düşen gayri safi milli hasıla ve demokrasi (“Yönetim”) de çok belirgin olmasa da daha yüksek siyasi katılım ile ilişkilidir.

Tabi ki yukarıda tartışılan sonuçlar gibi bunlar da sadece öneri niteliği taşımaktadır. Medya üzerinde baskı kuran bir hükümet aynı zamanda siyasal özgürlüğün diğer görünüşleri üzerinde de baskı kurabilir. Demokrasi/otokrasi bakımından bir kontrol bu konunun irdelenmesine faydalı olabileceksede burada basit yöntemin kullanılması nedenselliği kuramayacaktır. Ayrıca medya üzerinde baskı kuran bir hükümet, vatandaşların kendilerini ifade edebilmeleri için burada göz önünde bulundurulmamış olan alternatif yollar aramaları suretiyle “yerinden edilmiş siyasi faaliyet” oluşumuna da neden olabilir. Regresyonlarım bu konuları irdelememektedir, bu yüzden sonuçlar yorumlanırken söz konusu sınırlamanın göz önünde bulundurulması önem taşımaktadır.

Medya Özgürlüğü ve Seçmen Katılımı

Oylama bir önceki bölümde tartışılan siyasi faaliyetin başka bir bileşeni olduğundan (tartışılabilir bir şekilde daha önemli olsa da); medya özgürlüğünün düşük olması azaltılmış siyasal bilgi ile ilişkili ise, medyanın daha az özgür olduğu durumda daha düşük seçmen katılımının gözlemleneceği de beklenmelidir. Siyasi açıdan bilgisiz bireyler önemli siyasi konular hakkında daha az bilgi sahibidirler, çok az bildikleri ya da hiçbir şey bilmedikleri konulara ilgi duymak veya söz konusu konularda aktif halde bulunmak onlara daha zor gelmektedir ve en başta oy kullanmak suretiyle değişime neden olabilme ihtimali düşük olduğundan dolayı oy kullanma konusunda daha

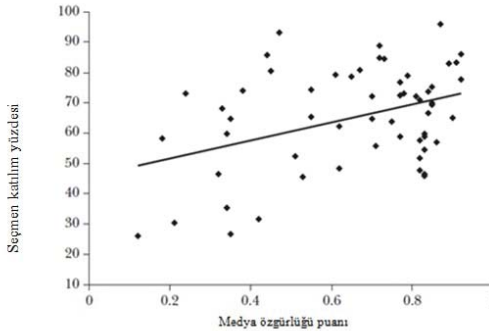
düşük bir istekliliğe sahip olmaktadır. Bu nedenle medya özgürlüğü ve siyasal bilgi veya siyasal katılım arasındaki ilişki, medya özgürlüğü ve seçmen katılımı arasındaki ilişki ile paralel olmalıdır. Düşük medya özgürlüğü siyasi bilgisizlik ve düşük siyasal katılım ile anlamlı bir şekilde ilişkili ise, medyanın daha az özgür olduğu bir yerde daha düşük seçmen katılımı ile ya da tersi (daha özgür bir yerde daha yüksek seçmen katılımı)¹² ile karşılaşmamız da mümkündür.

Söz konusu modeli araştırmak için, Uluslararası Demokrasi ve Seçim Yardımı Enstitüsü'nün¹³ ülkeler arasındaki seçmen katılımı ile ilgili verilerini kullandım. Verisine ulaşılabilen her ülkenin en güncel parlamento seçimlerinde (genellikle 2000) kullanılan oy sayısı olan seçmen katılımına ilişkin veri ölçütü, oy kullanma yaşındaki nüfusa bölünmüştür. Siyasal katılım üzerinde Dünya Değerler Araştırması tarafından incelenen ülkelere bakarak medya özgürlüğü ile ilgili verisi bulunmayan 59 ülke örneğini oluşturdum¹⁴.

Şekil 3, medya özgürlüğü ile siyasal katılım arasındaki açık ilişkiyi ülkeler arası boyutuyla göstermektedir. Bu ilişki, gerek medya özgürlüğü ile siyasal bilgi gerekse medya özgürlüğü ile siyasal katılım arasındaki ilişki ile aynıdır. Ham verilere göre, daha özgür bir medya yüksek seçmen katılımı ile ilişkilidir.

Şekil 3

Medya Özgürlüğü ve Seçmen Katılımı

Kaynak: Freedom House (2003) ve International Institute for Democracy and Electoral Assistance (2005).

¹² Yazar orijinal metinde *vice versa* terimi ile parantez içerisindeki durumu anlatmak istemektedir (çevirenin notu).

¹³ “International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IIDEA)” şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

¹⁴ Söz konusu ülkeler üçü hariç (Karadağ, Sırbistan ve Vietnam) dipnot 8’de listelenen ülkeler ile aynıdır ve ek olarak İran.

Söz konusu ilişkiyi daha yakından araştırmak için, yine en küçük kareler yöntemi regresyonlarını kullandım. Bağımlı değişkenim, her bir ülkedeki seçmen katılımıdır. Temel bağımsız değişkenim, Freedom House'un (2003) her ülke için 2002 yılındaki medya özgürlüğü puanı olmak üzere aynı kalmaktadır. Kontrol değişkenlerim her ülke için 2000 yılında kişi başına düşen gayri safi milli hasıla ve ortalama eğitim yıllarını içermektedir. Söz konusu veriler, sırasıyla, Dünya Kalkınma Göstergeleri (Dünya Bankası, 2004) ve Barro-Lee (2000)'nin "International Data on Educational Attainment: Updates and Implications," adlı veri setinde vardır. Son olarak, Uluslararası Demokrasi ve Seçim Yardımı Enstitüsü'nün verileri ile gerçekleştirdiğim üzere; bir ülkenin zorunlu oy kullanımını öngören bir mevzuata sahip olup olmadığını kontrol etmek önemlidir. Zorunlu oy kullanımını öngören yasalar, ulusal seçimlerde vatandaşların oy kullanmasını gerekli kılmaktadır. Söz konusu yasalar ve bu yasaların icrası ülkeler arasında çeşitlilik göstermektedir. Örneğin, bazı ülkelerde yalnızca vatandaşlar kayıtlı ise oy kullanmaları gereklidir; fakat kayıt zorunlu değildir ve oy kullanmamaya karşılık olarak yalnızca cüzi bir para cezası öngörülmektedir. Diğer uluslarda yasalar çok daha fazla ciddiye alınmaktadır. Örneğin Peru'da, seçmenler oy kullandıklarının ispatı amacıyla seçimleri takip eden iki ay boyunca bir kart taşımak zorundadırlar; aksi durumda kamu hizmetlerine erişim yasağına tabi tutulabilmektedirler.

Tablo 3, söz konusu regresyon sonuçlarını göstermektedir. Medya özgürlüğü ve seçmen katılımı arasındaki ilişki; medya özgürlüğü, siyasal bilgi ve katılım arasındaki ilişkiye dair bulgularım ile tutarlıdır. Hatta gelir, eğitim ve zorunlu oy kullanımını öngören yasalar kontrol edildikten sonra dahi bu (olgu)¹⁵ kapsamlı, pozitif ve çok önemlidir. Medyanın daha az özgür olduğu yerlerde, vatandaşlar daha az oy kullanmaktadırlar. Diğer faktörleri göz önüne aldıktan sonra, medyanın en özgür olduğu ülkeden en az özgür olduğu ülkeye doğru seçmen katılımında yaklaşık yüzde 77'den yüzde 38'e bir düşüş yaşandığı gözlenmektedir. Başka bir deyişle, örnek çerçevesinde, medyanın en özgür olduğu ülkeden en az özgür olduğu ülkeye doğru yaşanan düşüş, seçmen katılımında 2.41'lik bir standart sapma azalması ile ilişkilidir.

Burada, olumlu niteliğine rağmen önemsiz olan zorunlu oylama da dâhil kontrol değişkenleri katsayılarının hiçbirisi önemli değildir. 3. Sütunda medya özgürlüğü ve seçmen katılımı arasındaki ilişkiyi zorunlu oy kullanımını benimsemiş olan ülkeler hariç olmak üzere yeniden değerlendirdiğimde, sonuç aslında değişmemiştir. Söz konusu bulgu, zorunlu oy kullanımını

¹⁵ Çevirenin notu.

öngören birçok yasanın zayıf ya da kötü bir şekilde uygulanmakta olduğunu göstermektedir. Eğitim katsayısı, zorunlu oy kullanımını benimseyen ve benimsemeyen ülkelerde negatiftir ancak önemsizdir. Bunun nedeni belirsiz olsa da daha eğitilmiş vatandaşların oy kullanmama bedelini karşılama konusunda daha elverişli bir konuma sahip olmaları nedeniyle daha az oy kullandıklarını söylemek mümkündür.

Medya Özgürlüğü ve Seçmen Katılımı

	1	2	3
Medya özgürlüğü	26.51** (11.00)	49.41*** (15.44)	37.09** (17.93)
Zorunlu oy		5.90 (5.08)	
Kişi başına düşen GSMH		-1.00 (2.23)	0.78 (2.48)
Eğitim		-1.56 (1.23)	-1.60 (1.23)
R ²	0.10	0.26	0.19
Gözlemler	59	52	40

Tablo 3

Notlar: Bağımlı değişkenim seçmen katılımıdır. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Sağlam/güçlü standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için çevrim içi Ek 2'ye bkz. <<http://www.e-jep.org>>.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Yine de bu basit ampirik stratejinin, nedenselliği kuramadığını ve sonuçlarını etkileyebilecek olan gözlemlenmemiş faktörlere açıklama getirmediğini akılda tutmak önemlidir. Buna rağmen, örneğimdeki en yüksek ve en düşük medya özgürlüğüne ve bunlara karşılık gelen seçmen katılım oranlarına yüzeysel olarak bakılması yukarıda öne sürülen yorumun ardındaki önseziyi desteklemektedir. Örnekte en az özgür medyanın olduğu üç ülkede, Zimbabve, Mısır ve İran, sırasıyla yüzde 26, yüzde 30.4 ve yüzde 73.1'lik

seçmen katılım oranları vardır. Buna karşılık örnekte en özgür medya ile üç ülkede İzlanda, İsveç ve Finlandiya sırasıyla yüzde 86.2, yüzde 77.7 ve yüzde 83.1'lik seçmen katılım oranları vardır. Bu örnekler, daha özgür bir medyanın vatandaşların oy kullanmaya teşvikinde gerçek bir fark yaratma gücüne sahip olabileceğini göstermektedir.

Sonuç

Bu makaledeki bulgular, medya özgürlüğünün düşüklüğünün, zayıf siyasal bilgi, düşük siyasal katılım ve düşük seçmen katılımı ile güçlü bir ilişkisi olduğunu göstermektedir. Aksi durum medya özgürlüğünün daha yüksek olduğu ülkeler için geçerlidir. Burada sonuçlar en anlaşılır ve yalın biçimleriyle sunulmaktadır. Bu sonuçlar örnekleme, ayrıntılı tanımlama ve medya özgürlüğü ile ilgili alternatif tedbirler için çok sağlıklı nitelik taşısa dahi, regresyon tablolarında gösterildiği üzere bu makaleye çevrimiçi bir ek (Ek 1) olarak <<http://www.e-jep.org>> adresinde mevcuttur.

Örneğin, siyasi bilgiyi göz önüne alan regresyonlar için, bireylerin Avrupa Birliği'nden, AB Parlamentosu'ndan haberdar olup olmadıklarını ve AB ile ilgili haberlere ne kadar dikkat ettiklerini de kontrol etmeye çalıştım. Ayrıca bireylerin ne kadar televizyon izlediklerine, gazete okuduklarına ve radyo dinlediklerine ilişkin kontrolleri de ekledim. Buna rağmen, medya özgürlüğünün daha fazla olmasının yüksek siyasal bilgi ile önemli ölçüde ilişki içerisinde bulunduğu olgusu varlığını korumaktadır ve bunun tersi de (medya özgürlüğünün düşük olmasının düşük siyasal bilgi ile ilişkili olması da)¹⁶ mümkündür.

Vatandaşların siyasal bilgisi ile ilgili alternatif ölçüleri de kullandım. Örneğin bağımlı değişkenler olarak katılımcıların Avrupa Birliği'nden veya AB Parlamentosu'ndan haberdar olup olmadıklarını kullanmaya çalıştım ve benzer bir model buldum. Vatandaşların medya tarafından sağlanan haberleri ne kadar tükettikleri de bir bağımlı değişken olarak bulgularımı desteklemektedir. Televizyon hariç, medya daha az özgür olduğunda ve dolayısıyla medya tarafından sağlanan bilgiler vatandaşlar için düşük değere sahip olduğunda, vatandaşlar bilgileri daha az tüketmektedir.

Siyasi katılım ve seçmen katılımına bakan regresyonlarda benzer duyarlılık analizi uyguladım. Örneğin vatandaşların siyaset içerikli haberleri

¹⁶ Çevirenin notu.

hangi ölçüde takip ettiklerini kontrol etmeye çalıştım. Ayrıca Dünyanın belirli bölgelerinde sonuçlarımın geçerliliğini kontrol ettim. Her iki durumda da yapı aynıdır. Medyanın daha özgür olduğu yerlerde, vatandaşlar daha çok siyasi katılımında bulunur ve daha fazla oy kullanır. Medya daha az özgür olduğunda, tersi geçerlidir.

Son olarak tüm regresyonlar için medya özgürlüğü ile ilgili çeşitli ölçüleri kullanmaya çalıştım. Özellikle Reporters Sans Frontieres'in (2002, 2003) medya özgürlüğü ile ilgili ölçüsü ile Shleifer ve Treisman'ın (2005) "gazeteciler üzerindeki baskı" ölçüsünü denedim. Her iki ölçü için de sonuçlarım benzer nitelik taşımaktadır.

Her zaman olduğu gibi, ek zaman aralığı ve ülkeler için veriye sahip olmak tercih edilecektir. Analizlerim tek bir ara kesite dayandığından, sonuçları tamamen nedensel olarak yorumlamak acelecilik olacaktır. Yine de, siyasal bilgi, katılım ve seçmen katılımı arasındaki bulguların tutarlılığı ve sağlamlığı bu sonuçların; katsayıların büyüklüklerinin gelecek araştırmada yeniden gözden geçirilecek olması olası olsa dahi, bize muhtemelen doğru kalacak bir hikâye anlatmakta olduğunu göstermektedir. Özellikle devletin medyayı kontrol ettiği durumlarda vatandaşlar siyasi olarak bilgisiz ve ilgisiz olma eğilimindedirler. Buna karşılık, siyasi olarak bilgisiz ve ilgisiz vatandaşlar, kendi çıkarlarını gözeten politikacıların faaliyetlerini etkin bir şekilde denetlemek veya cezalandırmak bağlamında siyasal açıdan yeteri kadar bilgili veya etkin değildir.

- *Tim Besley, Robin Burgess, Chriss Coyne, James Hines, Jesse Shapiro, Adrei Shleifer, Russell Sobel, Jeremy Stein, Bob Subrick, Timothy Taylor ile anonim okuyucuya gerekli görüş ve önerileri için teşekkür ederim. Ayrıca Simeon Djankov, Caralee McLiesh, Tatiana Nenova ve Andrei Shleifer'a kamuya ait televizyon ve gazetelerdeki bilgileri cömertçe tarafıma sağladıkları için teşekkür ederim. Araştırmalar yapılırken London School of Economics'te F.A. Hayek üyesiydim ve cömert desteği için STICERD Merkezi'ne de teşekkür etmek istiyorum. Bu makale esas olarak "Bilgisiz ve İlgisiz: Medya Özgürlüğü'nün Siyasal Bilgi ve Katılım Üzerindeki Etkileri"¹⁷ başlıklı bir önceki makalenin revize edilmiş versiyonudur.*

¹⁷ "Ignorant and Apathetic: The Effect of Media Freedom on Political Knowledge and Participation" şeklinde metinde geçmektedir (çevirenin notu).

Kaynakça

Ahrend, Rudiger. 2002. "Press Freedom, Human Capital and Corruption." DELTA [Ecole normale supérieure] Working Paper 2002-11.

Althaus, Scott, and Todd Trautman. 2004. "The Impact of Television Market Size on Voter Turnout in American Elections." <http://www.spcomm.uiuc.edu/salthaus/althaus%20and%20trautman%20AAPOR04.pdf>.

Barro, Robert, and Jong-Wha Lee. 2000. "International Data on Educational Attainment: Updates and Implications." CID Working Paper 42. Center for International Development, Harvard University.

Besley, Timothy, and Robin Burgess. 2002. "The Political Economy of Government Responsiveness: Theory and Evidence from India." *Quarterly Journal of Economics*, 117(4): 1415–52.

Besley, Timothy, and Andrea Prat. 2006. "Handcuffs for the Grabbing Hand? Media Capture and Government Accountability." *American Economic Review*, 96(3): 720–36.

Brunetti, Aymo, and Beatrice Weder. 2003. "A Free Press is Bad News for Corruption." *Journal of Public Economics*, 87(7–8): 1801–24.

Candidate Countries Eurobarometer 2003.4. 2004. Published online at ICPSR as Study No. 4056.

Coyne, Christopher J., and Peter T. Leeson. 2004. "Read All About It! Understanding the Role of Media in Economic Development." *Kyklos*, 57(1): 21–44.

DellaVigna, Stefano, and Ethan Kaplan. 2006. "The Fox News Effect: Media Bias and Voting." National Bureau of Economic Research Working Paper 12169.

de Tocqueville, Alexis. [1835-1840] 1988. *Democracy in America*. New York: Harper Perennial.

Djankov, Simeon, Caralee McLiesh, Tatiana Nenova, and Andrei Shleifer. 2003. "Who Owns the Media?" *Journal of Law and Economics*, 46(October): 341– 82.

Dyck, Alexander, Natalya Volchkova, and Luigi Zingales. 2006. "The Corporate Governance Role of the Media: Evidence from Russia." National Bureau of Economic Research Working Paper 12525.

European and World Values Surveys Integrated Data File 1999–2002, Release I. 2005. Published online at ICPSR as Study No. 3975.

Freedom House. 2003. *Freedom of the Press 2003: A Global Survey of Media Independence*, ed. Karin Deutsch Karlekar. New York: Rowman and Littlefield.

Freedom House. 2004. *Freedom of the Press 2004: A Global Survey of Media Independence*, ed. Karin Deutsch Karlekar. New York: Rowman and Littlefield.

Gentzkow, Matthew. 2006. “Television and Voter Turnout.” *Quarterly Journal of Economics*, 121(3): 931–72.

Gentzkow, Matthew, and Jesse Shapiro. 2006. “Media Bias and Reputation.” *Journal of Political Economy*, 114(2): 280–316.

Leeson, Peter T., and Christopher J. Coyne. 2005. “Manipulating the Media.” *Institutions and Economic Development*, 1(2): 67–92.

Mueller, John. 1992. “Democracy and Ralph’s Pretty Good Grocery: Elections, Equality, and the Minimal Human Being.” *American Journal of Political Science*, 36(4): 983–1003.

Mullainathan, Senhil, and Andrei Shleifer. 2005. “The Market for News.” *American Economic Review*, 95(4): 1031–1053.

Polity IV Project. 2003. Polity IV Dataset: Political Regime Characteristics and Transitions, 1800–2003, Center for International Development and Conflict Management, University of Maryland, College Park, Maryland. Published online.

Prat, Andrea, and David Stromberg. 2005. “Commercial Television and Voter Information.” CEPR Discussion Paper 4989, Centre for Economic Policy Research.

Reporters Sans Frontieres. 2002, 2003. “First and Second World Press Freedom Ranking.” Published online.

Sen, Amartya. 1984. *Poverty and Famines*. Oxford: Oxford University Press.

Sen, Amartya. 1999. *Development as Freedom*. New York: Alfred A. Knopf Inc.

Shleifer, Andrei, and Daniel Treisman. 2005. “A Normal Country: Russia after Communism.” *Journal of Economic Perspectives*, 19(1): 151–74.

Snyder, James, and David Stromberg. 2004. “Media Markets’ Impact on Politics.” http://americandemocracy.nd.edu/speaker_series/files/SnyderPaper.pdf.

Stromberg, David. 2004. “Radio’s Impact on Public Spending.” *Quarterly Journal of Economics*, 119(1): 189–221.

Sutter, Daniel. 2004. “News Media Incentives, Coverage of Government and the Growth of Government.” *Independent Review*, 8(4): 549–67.

Tocqueville, Alexis de. See de Tocqueville, Alex.

Van Belle, Douglas, Jean-Sebastien Rioux, and David Potter. 2004. *Media, Bureaucracies, and Foreign Aid: A Comparative Analysis of the United States, United Kingdom, Canada, France and Japan*. New York: Palgrave/St. Martin.

World Bank. 2004. *World Development Indicators*, CD ROM.

EK 1

Duyarlılık Analizi

Bu ek, Tablo 1-3 aralığındaki regresyonlar için duyarlılık analizlerini gerçekleştirmektedir. 1) Katılımcının şimdiye kadar AB’nden haberdar olup olmadığı, 2) katılımcının şimdiye kadar Avrupa Parlamentosu’ndan haberdar olup olmadığı, 3) katılımcının televizyon, radyo ve günlük gazete haberlerini ne kadar tükettiği ve 4) katılımcının AB ile ilgili haberlere ne kadar dikkat ettiği konuları için ek denetimler eklenerek Tablo A1.1 medya özgürlüğü ve siyasal bilgi arasındaki ilişkiyi göz önüne almaktadır.

Tablo A1.2 bağımlı değişkenler olarak bireyin şimdiye kadar AB’den haberdar olup olmadığını ya da bireyin şimdiye kadar Avrupa Parlamentosu’ndan haberdar olup olmadığını kullanmaktadır.

Tablo A 1.3, medya özgürlüğü ile ilgili Freedom House ve Reporters Sans Frontieres’in ölçülerini kullanarak; medya özgürlüğü ile televizyon, radyo ve günlük gazeteden sağlanan medya kaynaklı haberlerin tüketim miktarı arasındaki ilişkiyi inceledim.

Tablo A 1.4 siyasal katılım ile ilgili regresyonlar için duyarlılık analizleri gerçekleştirmektedir. Kişinin takip ettiğini bildirdiği siyaset içerikli haberlerin kapsamını ölçen bir değişken içermektedir.

Tablo A 1.5, Kuzey Amerika, Güney Amerika, Avrupa, Afrika ve Asya bölgesel kukla değişkenlerini kullanarak siyasal katılım ve seçmen katılımı ile ilgili sonuçlarının belirli bir bölge tarafından tahrik edilip edilmediğini görmek için kontrol ettim.

Tablo A 1.6 medya özgürlüğü ile ilgili alternatif ölçüleri kullanarak Tablo 1-3’teki ana regresyonu yeniden ortaya koymaktadır. Reporters Sans Frontieres ölçüsü ile Shleifer ve Treisman (2005) tarafından oluşturulan gazeteciler üzerindeki baskı ölçüsünü kullandım. Reporters Sans Frontiers’in medya özgürlüğü, “gazeteciler üzerindeki baskı” ölçüleri Freedom House’un aksine bir ulustaki medyanın ne kadar özgür olmadığını ölçmektedir. Böylelikle, bu regresyonlardaki ilgi katsayısı üzerinde yer alan eksi işareti medya özgürlüğü ile ilgili diğer iki ölçüyü kullanarak elde ettiğim bulgularıyla örtüşebilecektir.

Tablo A1.1

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Bilgi Arasındaki İlişki için Duyarlılık Analizi

	1	2
Medya özgürlüğü (FH)	4.39*** (0.61)	
Medya özgürlüğü (RSF)		3.39** (0.57)
TV haberlerimin tüketimi	0.26* (0.14)	0.30* (0.14)
Günlük gazete tüketimi	0.51*** (0.11)	0.53*** (0.12)
Radyo haberlerimin tüketimi	0.16*** (0.04)	0.17*** (0.05)
AB haberlerine olan ilgi	0.58*** (0.05)	0.57*** (0.04)
AB'den haberdar olma	0.62** (0.23)	0.71** (0.23)
Avrupa parlamentosundan haberdar olma	1.30*** (0.09)	1.32*** (0.09)
Gelir	0.08*** (0.01)	0.08*** (0.01)
Kişi başına düşen GSMG	-0.24 (0.34)	-0.19 (0.43)
Yaş	-0.11*** (0.03)	-0.13*** (0.03)
Eğitim	0.03*** (0.01)	0.03*** (0.01)
Yönetim	0.12** (0.05)	0.10 (0.06)
Eğitim kamu harcamaları	-0.02 (0.11)	0.30** (0.13)
R ²	0.29	0.29
Gözlemler	8,014	8,014

Notlar: Bağımlı değişken siyasal test puanıdır. “FH” Freedom House; “RSF” Reporters Sans Frontieres’tir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş

sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için Ek 2'ye bakınız.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo A1.2

**“AB’den Haberdar Olmak” veya “AB Parlamentosu’nu Duyma”
Bağımlı Değişkeni ile Medya Özgürlüğü ve Siyasal Bilgi Arasındaki İlişki**

	<i>AB’den haberdar olmak</i>		<i>Avrupa Parlamentosu’nu duyma</i>	
Medya özgürlüğü (FH)	0.04** (0.02)		0.46*** (0.09)	
Medya özgürlüğü (RSF)		-0.003 (0.02)		0.20*** (0.07)
Gelir	0.002** (0.001)	0.001** (0.001)	0.02*** (0.002)	0.02*** (0.003)
Kişi başına düşen GSMG	0.007 (0.006)	-0.001 (0.008)	0.11** (0.05)	0.10 (0.06)
Yaş	-0.002** (0.001)	-0.002** (0.001)	-0.01** (0.01)	-0.01** (0.01)
Eğitim	0.001** (0.000)	0.001*** (0.000)	0.01*** (0.001)	0.01** (0.006)
Yönetim	0.001 (0.001)	0.002 (0.001)	-0.004 (0.007)	-0.004 (0.007)
Eğitim kamu harcamaları	-0.003* (0.001)	0.003 (0.003)	-0.04*** (0.01)	-0.001 (0.01)
Gözlemler	8,380	8,380	8,239	8,239
R ²	0.01	0.01	0.06	0.05

Notlar: “FH” Freedom House; “RSF” Reporters Sans Frontieres’tir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için Ek 2'ye bakınız.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo A1.3

Medya Özgürlüğünün Medya Kaynaklı Haberlerin Tüketimi Üzerindeki Etkisi

	TV haberlerinin tüketimi		Günlük gazete haberlerinin tüketimi		Radyo haberlerinin tüketimi	
Medya özgürlüğü (FH)	-0.08 (0.09)		0.65** (0.25)		0.98*** (0.14)	
Medya özgürlüğü (RSF)		-0.24*** (0.04)		0.43* (0.23)		0.83*** (0.08)
Gelir	0.01** (0.003)	0.009** (0.003)	0.03*** (0.004)	0.03*** (0.004)	0.007*** (0.002)	0.008*** (0.002)
Kişi başına düşen GSMG	-0.13*** (0.03)	-0.16*** (0.02)	0.05 (0.10)	0.04 (0.09)	-0.06 (0.06)	-0.04 (0.06)
Yaş	0.05*** (0.01)	0.05*** (0.01)	0.02*** (0.01)	0.02*** (0.01)	0.05*** (0.01)	0.04*** (0.01)
Eğitim	0.002** (0.001)	0.003** (0.001)	0.007*** (0.001)	0.007*** (0.001)	0.003* (0.001)	0.002 (0.001)
Yönetim	-0.004 (0.005)	0.001 (0.003)	-0.02* (0.01)	-0.02* (0.01)	-0.01* (0.01)	-0.02** (0.01)
Eğitim kamu harcamaları	0.04*** (0.01)	0.05*** (0.01)	-0.02 (0.04)	0.03 (0.03)	-0.001 (0.02)	0.07*** (0.01)
Gözlemler	8,409	8,409	8,405	8,405	8,406	8,406
R ²	0.06	0.06	0.11	0.10	0.11	0.11

Notlar: Bağımlı değişkenler; televizyon haberlerinin tüketimi, radyo haberlerinin tüketimi ve günlük gazete haberlerinin tüketimidir. “FH” Freedom House; “RSF” Reporters Sans Frontieres’tir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için Ek 2’ye bakınız.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo A1.4

Medya Özgürlüğü ve Siyasal Katılım Arasındaki İlişki İçin Duyarlılık Analizi

	<i>Medya özgürlüğü (FH)</i>	<i>Medya özgürlüğü (RSF)</i>
Dilekçe vermek	0.33** (0.14)	0.41*** (0.11)
Yasal gösteri yürüyüşüne katılım	0.19* (0.10)	0.26** (0.10)
Gayri resmi greve katılım	0.12** (0.06)	0.15*** (0.06)
Bina işgali	0.09* (0.05)	0.14* (0.07)

Notlar: Bağımlı değişkenler sol sütunda gösterilmektedir. “FH” Freedom House; “RSF” Reporters Sans Frontieres’tir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Dâhil olan ancak gösterilmeyen değişkenler: “Siyaset içerikli haberleri takip”, gelir, kişi başına düşen GSMH, yaş, eğitim ve “Yönetim” değişkenleri. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için Ek 2’ye bakınız.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo A1.5

Bölgesel Kukla Değişkenleri ile Medya Özgürlüğü ve Siyasal Katılım/Seçmen Katılımı Arasındaki İlişki

	<i>Medya özgürlüğü (FH)</i>	<i>Medya özgürlüğü (RSF)</i>
Dilekçe vermek	0.23* (0.12)	0.19 (0.15)
Yasal gösteri yürüyüşüne katılım	0.12 (0.13)	0.06 (0.16)
Gayri resmi greve katılım	0.12** (0.06)	0.20** (0.09)
Bina işgali	0.05 (0.06)	0.16 (0.11)
Seçmen katılımı	44.05*** (16.22)	53.48* (30.14)

Notlar: Bağımlı değişkenler sol sütunda gösterilmektedir. “FH” Freedom House; “RSF” Reporters Sans Frontieres’tir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Dâhil edilen ancak gösterilmeyen değişkenler: “Dilekçe vermek”, “yasal gösterilere katılmak”, “gayri resmi greve katılmak” ve “bina işgali” için: gelir, kişi başına düşen GSMH, yaş, eğitim, “Yönetim”, Avrupa Kıtası kukla değişkeni, Afrika Kıtası kukla değişkeni, Kuzey Amerika Kıtası kukla değişkeni, Güney Amerika kıtası kukla değişkeni ve Asya kukla değişkeni. Seçmen katılımı için: kişi başına düşen GSMH, eğitim, zorunlu oy, Avrupa Kıtası kukla değişkeni, Afrika Kıtası kukla değişkeni, Kuzey Amerika Kıtası kukla değişkeni, Güney Amerika kıtası kukla değişkeni ve Asya kukla değişkenidir. Bir ülke bu bölgedeyse tüm kukla değişkenler bire aksi durumda sıfıra eşittir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için Ek 2’ye bakınız.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

Tablo A1.6

Medya Özgürlüğünün Alternatif Ölçülerini Kullanmak Suretiyle Duyarlılık Analizi

	<i>Reporters Sans Frontieres’in medya özgürlüğü ölçüsü</i>	<i>Gazeteciler üzerindeki baskı</i>
Test puanı	3.52*** (0.71)	-0.73*** (0.10)
Dilekçe vermek	0.31** (0.12)	0.01 (0.02)
Yasal gösteri yürüyüşüne katılım	0.19 (0.12)	-0.04*** (0.01)
Gayri resmi greve katılım	0.14** (0.06)	-0.01 (0.01)
Bina işgali	0.19** (0.09)	-0.001 (0.001)
Seçmen katılımı	48.82* (24.95)	-1.40 (4.23)

Notlar: Reporters Sans Frontieres’in (2002, 2003) medya özgürlüğü ölçüsü ile Shleifer ve Treisman’ın (2005) “gazeteciler üzerindeki baskı” ölçüsünü kullandım. (Referans için ana metne bakınız.) Bağımlı değişkenler sol sütunda gösterilmektedir. Regresyonlar sıradan en küçük karelerdir (kesişimler bildirilmemiştir). Ülkeye göre kümelenmiş sağlam standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. Dâhil edilen ancak gösterilmeyen değişkenler: “Gazeteciler üzerindeki baskı” kullanılarak “test puanı” için: gelir, kişi başına düşen GSMH, yaş ve eğitim değişkenleri. “Reporters Sans Frontieres’in medya özgürlüğü ile ilgili ölçüsü” kullanılarak “test puanı” için: gelir, kişi başına düşen GSMH, yaş ve eğitim, “Yönetim” ve eğitim ile ilgili kamu harcamaları. “Dilekçe vermek”, “yasal gösterilere katılmak”, “gayri resmi greve katılmak” ve “bina işgali” için: gelir, kişi başına düşen GSMH, yaş, eğitim ve “Yönetim”. Seçmen katılımı için: kişi başına düşen GSMH, eğitim yılları ve zorunlu oylama değişkenleridir. Değişkenin ayrıntılı açıklamaları için Ek 2’ye bakınız.

***, ** ve * sırasıyla yüzde 1, 5 ve 10 seviyelerinde önemi göstermektedir.

EK 2

Değişkenlerin Açıklamaları

Tablo A2

Değişkenlerin Açıklamaları

<i>Değişken</i>	<i>Açıklama</i>
Yaş Siyasal bilgi için: Siyasal katılım için:	<p>Katılımcı yaş grubu 1-4'e kadar ölçeklendirilmiştir: 1= 15-24 yaş, 2= 25-39 yaş, 3= 40-54 yaş, 4= 55+ yaş, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p> <p>Katılımcı yaş grubu 1-3'e kadar ölçeklendirilmiştir: 1= 15-29 yaş, 2= 30-49 yaş, 3= 50+ yaş, 1999-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p>
Yasal gösterilere katılmak	<p>Yasal gösterilere katılmak için katılımcının istekliliğinin dizini 0'dan 1'e yeniden ölçeklendirilmiştir. 0="asla yapmayacağı", 0.5="yapabileceği" ve 1="yapmış olduğu", 1992-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p>

AB haberlerine ilgi	Katılımcının AB ile ilgili haberlere kendisi tarafından bildirilen dikkat derecesi. 0'dan 3'e ölçeklendirilmiştir. 1="hiç dikkat etmeyen", 2="biraz dikkatli" ve 3="çok dikkatli", 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).
Yönetim	Demokrasi/otokrasi dizini, 2000 (veya en yakın uygun yıl). -10'dan +10'a ölçeği, siyasi kurumların kapalılık derecesinin (otokrasi puanı) siyasi kurumların açıklık derecesinden (demokrasi puanı) çıkarılmasıyla oluşturulmuştur. Yüksek puanlar daha fazla açıklığın göstergesidir. Kaynak: Polity IV Projesi (2003).
Zorunlu oylama	Bir ülke en son parlamento seçimlerinde vatandaşların zorunlu oy kullanmasını öngören bir yasaya sahip olmuş ve bu yasayı uygulamış ise ikili değişken 1'e aksi takdirde ise 0'a eşittir. Kaynak: Uluslararası Demokrasi ve Seçim Yardımı Enstitüsü (2005).

<p>Günlük gazete haberlerinin tüketimi</p>	<p>Katılımcının günlük gazetelerdeki haberleri okuma sıklığı 0'dan 1'e, 1="her gün", 0.75="haftada birçok kez", 0.5="haftada bir veya iki kez" ve 0="daha az" olmak üzere ölçeklendirilmiştir, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p>
<p>Eğitim</p> <p>Siyasal bilgi için:</p> <p>Siyasal katılım için:</p> <p>Seçmen katılımı için:</p>	<p>Katılımcının tam zamanlı eğitimi bıraktığı yaş, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p> <p>1'den 8'e kadar, daha yüksek puan daha yüksek kazanıma karşılık gelmek üzere eğitim kazanımı ölçeği, 1999-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p> <p>Estonya, Litvanya ve Letonya hariç olmak üzere; 2000 yılında 15 yaş ve üzeri vatandaşların ilkokuldan lise sonrası öğretime devam etme ortalaması, 1990 için. Kaynak: Barro ve Lee (2000).</p>

Siyaset içerikli haberleri takip etmek	Katılımcının televizyon, radyo ya da gazetelerdeki siyaset içerikli haberleri takip etme sıklığı 0'dan 1'e, 1="her gün", 0.75="haftada birçok kez", 0.5="haftada bir veya iki kez" ve 0="daha az" olmak üzere ölçeklendirilmiştir, 1999-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).
Kişi başına düşen GSMH	On binlerce dolarda kişi başına düşen GSMH, 2000. Kaynak: Dünya Kalkınma Göstergeleri (Dünya Bankası, 2004).
AB'den haberdar olmak	Katılımcı AB'den haberdar ise ikili değişken 1'e eşittir, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).
Avrupa Parlamentosu'ndan haberdar olmak	Katılımcı Avrupa Parlamentosu'ndan haberdar ise ikili değişken 1'e eşittir, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).

Gelir Siyasal bilgi için: Siyasal katılım için:	<p>1 en düşük ve 10 en yüksek gelir ondalığı olmak üzere katılımcının bizzat beyan ettiği gelir ondalığı, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p> <p>Sadece 1999-2002 için yukarıdaki için aynıdır. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p>
Gayri resmi greve katılmak	<p>Katılımcının gayri resmi greve katılma konusundaki isteklilik indeksi 0'dan 1'e, 0="asla yapmayacağı", 0.5="yapabileceği" ve 1="yapmış olduğu" şeklinde ölçeklendirilmiştir, 1999-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p>
Gazeteciler üzerindeki baskı	<p>Uluslararası Basın Enstitüsü'ne göre 1999-2000 yılları arasında hükümetin sansürü, "Hukuk yoluyla baskı" ve gazetecilerin hapsedilmesi konusundaki toplam dava sayısı, UNESCO tarafından rapor edilen toplam günlük gazete sayısına bölünerek 1'den 2'ye kadar yeniden ölçeklendirilmiştir. Kaynak: Shleifer ve Treisman (2005).</p>

<p>Medya özgürlüğü (FH)</p> <p>Siyasal bilgi için:</p> <p>Siyasal katılım ve seçmen katılımı için:</p>	<p>Freedom House medya özgürlüğü indeksi, 2003. Genel bir puan belirleyebilmek için, her ülke yasal çevre, siyasal etki ve ekonomik baskı şeklinde, hükümetin medya üzerindeki potansiyel üç etki alanına göre derecelendirilmiştir. Puan, daha yüksek puan daha çok özgürlük anlamına gelecek şekilde 0'dan 1'e yeniden ölçeklendirilmiştir. Kaynak: Freedom House (2004).</p> <p>Sadece 2002 için yukarıdakinin aynısıdır. Kaynak: Freedom House (2003).</p>
--	--

<p>Medya özgürlüğü (RSF)</p> <p>Siyasal bilgi için:</p> <p>Siyasal katılım ve seçmen katılımı için:</p>	<p>Reporters Sans Frontieres medya özgürlüğü indeksi, 2003. Puanlar gazetecilere, araştırmacılara ve hukuk uzmanlarına; basın özgürlüğü ihlalleri, cinayetler ya da gazetecilerin tutuklanması, sansür, baskı, çeşitli alanlarda devlet tekelleri, basın kanunu suçlarına ilişkin cezalandırılma ve medyanın işleyişini denetleme gibi, genel puanı belirlemek için, bir dizi 50 adet soru sorarak oluşmuştur. Puan, daha yüksek puan daha çok özgürlük anlamına gelecek şekilde 0'dan 1'e yeniden ölçeklendirilmiştir. Kaynak: Reporters Sans Frontieres (2003).</p> <p>2002 için yukarıdakinin aynısı geçerlidir. Kaynak: Reporters Sans Frontieres (2002).</p>
<p>Bina işgali</p>	<p>Katılımcının protesto olarak binaları veya fabrikaları işgal etmek konusundaki isteklilik indeksi 0'dan 1'e, 0="asla yapmayacağı", 0.5="yapabileceği" ve 1="yapmış olduğu" şeklinde yeniden ölçeklendirilmiştir, 1999-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p>

Eğitim ile ilgili kamu harcamaları	<p>Birincil, ikincil ve üçüncül düzeyde, özel eğitim sübvansiyonları dâhil olmak üzere, GSYİH'nın bir yüzdesi olarak eğitime yapılan hükümet harcamaları, 2003. Kaynak: Dünya Kalkınma Göstergeleri (Dünya Bankası, 2004).</p>
Test puanı	<p>AB ile ilgili temel siyasi gerçekler hakkındaki doğru-yanlış şeklindeki sorulara verilen doğru cevapların sayısı (dokuz üzerinden), 2003. Test 15 yaş üstü vatandaşlara uygulanmıştır. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p>
Radyo haberlerinin tüketimi	<p>Katılımcının radyo haberlerini dinleme sıklığı 0'dan 1'e, 1="her gün", 0.75="haftada birçok kez", 0.5="haftada bir veya iki kez" ve 0="daha az" olmak üzere yeniden ölçeklendirilmiştir, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p>
Dilekçe vermek	<p>Katılımcının dilekçe verme konusundaki isteklilik indeksi 0'dan 1'e, 0="asla yapmayacağı", 0.5="yapabileceği" ve 1="yapmış olduğu" şeklinde yeniden ölçeklendirilmiştir, 1999-2002. Kaynak: Dünya Değerler Araştırması (2005).</p>

<p>Televizyon haberlerinin tüketimi</p>	<p>Katılımcının televizyon haberlerini izleme sıklığı 0'dan 1'e, 1="her gün", 0.75="haftada birçok kez", 0.5="haftada bir veya iki kez" ve 0="daha az" olmak üzere yeniden ölçeklendirilmiştir, 2003. Kaynak: Eurobarometre (2004).</p>
<p>Seçmen katılımı</p>	<p>En son parlamento seçimlerinde (genellikle 2000) kullanılan toplam oy sayısı, oy kullanma yaşına gelmiş nüfusa bölünmüştür. Kaynak: Uluslararası Demokrasi ve Seçim Yardımı Enstitüsü (2005).</p>